

Osman Hamdi Bey'in "Kaplumbağa Terbiyecisi" kuşkusuz Türkiye'nin en önemli tablolarından biri. Pera Müzesi'nde sergilenen tabloyu her yıl yüz binlerce sanatsever ziyaret ediyor. Müzenin hayata geçirdiği VR projesiyle birlikte Osman HAMdi Bey'in bu tablosu farklı bir boyut kazandı. VR projesini Pera Müzesi Dijital ve Sosyal Medya Sorumlusu Irmak Wöber ile konuştuk.

İhsan Dindar - İstanbul

İlk olarak VR ile başlamak isterim. Hiç bilmeyenler adına sormuş olayım. Nedir bu VR?

VR (Virtual Reality), sanal gerçeklik demek. Bu sanal gerçekliğin içine girdiğinizde bir deneyim yaşıyorsunuz. Peki nasıl bir deneyim bu? Gözünüze bir gözlük takıyorsunuz. Bu gözlükle de bambaşka bir dünyaya gidiyorsunuz. Modellemeyle yapılmış olsa da gerçekle hiçbir farkı olmayan bir dünya bu. Gerçek dünyada olduğu gibi bu sanal ortamda da hareket edip, etrafınızdaki objeler ve hatta kişilerle etkileşimde bulunabiliyorsunuz. Bir objeyi elinize alabiliyor, bir kişinin gözlerine bakıp, onunla konuşabiliyorsunuz. VR, günümüzde büyük teknoloji firmalarının yatırım yaptığı bir alan. Üstelik bu teknoloji gün geçtikçe daha da gelişiyor. Genel olarak kablolu kullanımı söz konusu olsa da son zamanlarda kablosuz versiyonlarına da rastlıyoruz. Farklı alanlarda kullanılan bu teknolojiyi biz de müzemize taşıyarak, ziyaretçilere benzersiz bir deneyim yaşatmak istedik ve Osman Hamdi Bey'in "Kaplumbağa Terbiyecisi" tablosu üzerine çalıştığı dönemi esas alan bu projeyi hayata geçirdik.

Kaplumbağa Terbiyecisi, Türk resminin en önemli eserlerinden biri. Pera Müzesi'ndeki koleksiyonun da en özel eseri. Neden bu tabloyla VR teknolojisini bir araya getirmek istediniz? Pera Müzesi olarak, Türk resminin en tanınan yapıtlarından biri olan Osman Hamdi

Bey'in *Kaplumbağa Terbiyecisi*'ni, koleksiyona katılışının 15. yılında sanatseverlerle yeniden, bu kez dijital bir platformda buluşturmak istedik. "*Osman Hamdi Bey'in Dünyasına Yolculuk: Sanal Gerçeklik Deneyimi*" başlıklı bu proje ile müze ziyaretini daha kişisel ve interaktif kılarak, sanatseverlere daha zengin bir deneyim sunmayı hedefledik. Aynı zamanda gençlere hem Osman Hamdi'yi hem de *Kaplumbağa Terbiyecisi*'ni farklı bir bakış açısıyla tanıtmak, müzelerin de eğlenceli, ufuk açan yerler olduğunu göstermek istedik. Sanatseverler, proje sayesinde bu eşsiz eseri 1906 yılında, Osman Hamdi Bey'in çalışma odasında deneyimleme fırsatı buluyor. İzleyiciler, sanatçının çalışma odasındaki kitaplardan resimlerine, gözlük ve fırçalardan fotoğraflara kadar birçok detayı yakından inceleyebiliyor, *Kaplumbağa Terbiyecisi* tablosunun içine girerek, Osman Hamdi Bey ile göz göze gelebiliyor ve kaplumbağaları besleyebiliyor.

Bu sürecin iki yıl sürme nedeni neydi?

Hazırlık sürecinin uzun sürmesi... Sanatçının özel eşyalarından dönemin müziklerine kadar pek çok önemli unsurla örülü bu deneyimi oluşturabilmek için uzun süreli bir çalışma yürüttük. Mekâna yönelik araştırmaların yanı sıra, detayları Suna ve İnan Kıraç Vakfı koleksiyonundaki eserlerle zenginleştirdik. İçimize sinen bir çalışma olması bizim için çok önemliydi.

Pera Müzesi'ndeki bu VR projesiyle hem Osman Hamdi Bey'in çalışma odasına hem de ünlü eseri "Kaplumbağa Terbiyecisi" tablosunun içine girebildiğimizi söylediniz. 1906 yılında Osman Hamdi Bey'in tabloyu çizdiği dönemde odasında neler vardı biliyor muyuz?

Mekânın tamamına ilişkin kesin bilgiye sahip değiliz. Dolayısıyla bunun belgesel nitelikte bir çalışmadan çok, kurgusal bir mekân tasarımı olduğunu vurgulamak isterim. Ancak ulaşabildiğimiz belgeleri en iyi şekilde değerlendirerek, dönemin yaşam alanları ile çelişmeyecek bir mekânın yaratılmasına özen gösterdik. Bu noktada, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Bilim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Baha Tanman, dönemin mimarisine ilişkin

her türlü konuda bize danışmanlık yaptı. Pera Müzesi Oryantalist Resim Koleksiyonu sorumlusu Barış Kıbrıs'tan da uzmanlık alanı olan Osman Hamdi Bey hakkında detaylı bilgi edindik. Bu bilgileri üretimi gerçekleştiren MuseVR ekibi ile birlikte çalışarak bir kurgu mekân tasarladık. Osman Hamdi Bey'in Kuruçeşme'de bir yalıda yaşadığını biliyorduk. Yalıda yaşadığı bu döneme dair kızının günlükleri var. Bu günlükler ve Osman Hamdi Bey'in arkadaşlarının hatıratları oldukça yol gösterici oldu. Ayrıca sanatçının çalışma odasına ait fotoğraflarından da faydalandık.

Farklı yaş gruplarını göz önünde bulunduracak olursak VR teknolojisinden faydalandığınız bu projeye ilgi nasıl? Günümüzde sosyal yaşamın teknoloji ekseninde dönüştüğü bir gerçek. Hepimizi etkileyen bu dönüşüm, müze kavramının algılarına yönelik değişimi beraberinde getirirken, izleyicilerin beklentilerini de farklılaştırıyor. Pera Müzesi olarak bu değişim ve dönüşümü yakından

takip ediyor, bu alandaki yeniliklerin öncüsü olmayı hedefliyoruz. Bu hedefle hayata geçirdiğimiz bu sanal gerçeklik projesinin gördüğü ilgiden oldukça memnunuz. Her yaşta insan bu deneyimi yaşamak için müzemize geliyor. Öte yandan, projeyi farklı kentlere taşımaya yönelik çalışmalara devam ediyoruz. Daha fazla izleyiciye, özellikle de gençlere bu proje aracılığıyla ilham vermeyi istiyoruz.

Kaplumbağa Terbiyecisi'nin dışında, "Elçiler ve Ressamlar" sergisinde de çok önemli tablolar yer alıyor. Açıkçası tarihle ilgilenen birisi olarak o tabloların içine böyle bir yolculuk yapmak isterdim. Projenin kapsamını genişletmeyi düşünüyor musunuz?

Elbette, neden olmasın. En büyük isteğimiz, müze koleksiyonlarını daha fazla izleyiciyle paylaşmak, her an ulaşılabilir olmak, sanatseverlere daha önce yaşamadıkları deneyimler yaşatmak... Bu alanda yürüttüğümüz pek çok dijital proje de mevcut.

Çalışmalarımız devam ediyor.

ihsan.dindar@milliyet.com.tr
